

A NAGYKAPOSI MAGYAR KÖZÖSSÉGI HÁZ KIADVÁNYA, 6. évfolyam, 2. szám, 2018. szeptember 28.

Magyar Örökség Díjban részesült Herczegh Géza

„Csak olyan közösség sikeres, amely képes megfelelő belső kohézió megteremtésére. Ebben segítenek értékőrző hagyományaink” – mondta dr. Klinghammer István professzor, a Magyar Örökség Díj Bizottság elnöke a kitüntetés kilencvenedik átadó ünnepsége beköszöntőjeként. A Magyar Örökség Díj azon magyar személyeknek, intézményeknek és csoportoknak adható negyedévente, akik és amelyek tevékenységükkel hozzájárultak a magyar kultúra, gazdaság, sport és tudomány, azaz a magyar társadalom erkölcsi, szellemi felemeléséhez. Ezek együttesen alkotják a magyarság „Láthatatlan Szellemi Múzeumát”.

2018. június 23-án Magyar Örökség Díjban részesült a Cédrus Táncegyüttes hagyományőrző tevékenysége, Herczegh Géza nemzetközi híré, széleskörű jogtudósi munkássága, Aknay János festőművésze, Ulman István nemzetfáragó és a Gömöri Kézművesek Társulása példája, Ágh István írói munkássága, a több mint 400 éves Egyetemi Könyvtár és az Óbudai Danubia Zenekar kultúrmissziója.

Az MTA dísztermében rendezett eseményen ezúttal is sok jeles személyiség vett részt a díjazottakon és az őket köszöntő rokonok, barátok, csoportjain kívül. Mádl Dalma asszony – mint a legtöbb nemzeti és vallási

szempontból jelentős alkalommal – most is megjelent, és Áder János köztársasági elnök is részt vett az ünnepségen, hiszen sorrendben a második kitüntetettben egykori professzort és néhai apósát: dr.Herczegh Gézát tisztelhetette.

Mivel Herczegh Géza kitüntetésre való felterjesztésében jelentős szerepet vállalt az Ung-vidéki magyar közösség is, így a meghívottak között Gabri Rudolf vezetésével ott voltak a nagykaposi és királyhelmei kezdeményezők is.

A meghitt ünnepségen Gabri Rudolf szeretettel meghívta a Herczegh család tagjait, többek között Áder Jánost és Herczegh Anitát október 13-ára Nagykaposra, amikor is szülővárosában szobrot avatnak Herczegh Géza tiszteletére, aki az idén lenne 90 éves.

A Köztársasági Elnök úr a meghívást elfogadta, mint elmondta örömmel jön újra Nagykaposra és addig is szívből jövő jókívánságait küldi az Ung-vidéki embereknek.

Szerk.

Beszélgetés Jakab Krisztinával, az Ung-vidéki „Ringatóssal”

Szeptemberben új Ringató-foglalkozásvezetőt köszönthettünk az Ung-vidéken Jakab Krisztina személyében. A korábbi foglalkozásvezető, Ádám Csilla egészen Buzitáról jött Nagykaposra, hogy megtartsa a foglalkozásokat, Krisztina őt váltotta a Ringatózásban.

Kedves Krisztina, te honnan származol, és mivel foglalkozol, amikor nem Ringató foglalkozásokat tartasz?

Jakab Krisztina vagyok, Szirénfalván élek a férjemmel és két lányunkkal Réka 11, Eszter 9 éves. Tanulmányaimat a Losonci Pedagógiai Szakközépiskolában végeztem. 22 éve óvónőként dolgozom, jelenleg a nagyszalmenci óvoda vezetője és pedagógusa vagyok.

Hogyan kerültél kapcsolatba a Ringató foglalkozásokkal, mi vezetett arra a döntésre, hogy foglalkozásvezető legyél?

A Ringató foglalkozásokat egyszerűen elém sodorta az élet. Egy kedves kolléganóm telefonon felhívott, hogy Nagykaposon a Magyar Közösségi Ház rendszeres Ringató foglalkozásokat szeretne tartani, és egy olyan személyt keres, aki részt venne ebben, majd a tanfolyam elvégzése után szívesen tartana foglalkozásokat Nagykaposon és környékén. Ezek után felvettem a kapcsolatot Berky Angelikával, aki a Cseperedő program programkoordinátora és az ő segítségével jelentkeztem a képzésre.

Úgy érzem, a foglalkozások tovább fokozták majd mindazt, amit szeretek: a zenét, a játékot, a közös éneklést.

Említetted, hogy képzésen kellett részt venned ahhoz, hogy vezethess Ringató foglalkozásokat. Meséj, kérlek arról, hogy milyen volt, hogyan zajlott ez a tanfolyam!

A Ringató tanfolyamot idén 2018 júniusában volt alkalmam és lehetőségem elvégezni, Budapesten. A Ringató program alapítója Dr. Gállné Gróh Ilona tartotta a képzést. A képzésen elméleti és gyakorlati ismereteket kaptunk, ahol az elméleti részben elsajátítottuk a módszereket, a foglalkozás célját és azok megvalósítását, megkaptuk a zenei anyaghoz szükséges könyveket. A gyakorlati részben pedig bemutató foglalkozásokat nézhettünk meg anyukák és babájuk közreműködésével. Örök életre szóló élmény volt a tanfolyamon részt venni. Csodálatos embereket ismertem meg.

Milyen tevékenységeket ölel fel egy-egy foglalkozás, mit csináltok együtt és mi a foglalkozások célja?

Ez egy családi, művészeti nevelési program, kodályi elvekre épülő játékos foglalkozás, kisgyermek és szülei részére 0-3 éves korig, értékes zenei anyaggal, ahol felnőtt és gyermek egyaránt élményhez jut. A Ringatóval épül a gyermeki lélek, erősödik a családi összetartozás. Körben ülünk egy hatalmas szőnyegen, énekelünk, mondókázunk, játszunk. A gyerekek néznek, hallgatnak minket, olykor velünk játszanak, vagy nagyokat kacagnak. A foglalkozások célja, hogy oldott, szeretettel léghőben megismertesse a legkisebb gyerekek zenei nevelésének lehetőségeit, és a kicsik érzékennyé, fogékonnyá váljanak a jó zene, a művészet iránt. A 30 perces foglalkozások léghőre oldott, felépítése, tartalma előre tervezett, de rugalmasan alkalmazkodik az adott helyzethez. A dalokat, mondókákat ölbéli játékokat többször ismétljük egy-egy foglalkozáson belül is, de hétről hétre mindig visszatérünk a régebbiekhez. A foglalkozáson mindig élő énekesző, és a foglalkozásvezető pár perces hangszerjátéka csendül fel.

Milyen érzés számokra a kisgyermekkel és szüleiükkel együtt „dolgozni”?

Csodálatos, felemelő, megtisztelő, megnyugtató...

Mik a jövőbeni terveid a Ringató-foglalkozásokkal? Kik számára és hol tartasz majd foglalkozásokat?

Jelenleg Nagykaposon, a Magyar Közösségi Házban tartok minden szombaton 10:30-tól 11:00-ig foglalkozásokat, de szeretnék a környező falvakban is tartani. A foglalkozások a CSEPEREDŐ program keretein belül valósulnak meg, heti

rendszerességgel (a programról bővebb információ a www.cseperedo.sk). A Cseperedő program 2015 májusában indult útjára, melynek célja az országos mama-baba klubhálózat kialakítása. A Cseperedő programot két fő irányvonal határozza meg, egyrészt a Ringató foglalkozások, másrészt a Szülők iskolája. A szülők iskolája keretén belül előadásokat szervezünk, ahol az édesanyák szakemberekkel beszélgethetnek a nevelést érintő kérdésekről, véleményt, tapasztalatot cserélhetnek.

A foglalkozásokra várom mindazokat az édesanyákat, apukákat, kisgyermekükkel, akik szeretnének egy vidám közösséghez tartozni, más anyukákkal megismerkedni, barátokra találni, szeretnének nevelési kérdéseikre szakértő választ kapni, nyitottak az új információkra, kisgyermekükkel tartalmas időt szeretnének eltölteni közösségben.

A célom, hogy az anyukák és apukák megkedveljék, megszeressék a népdalokat, mondókákat és szívesen énekeljenek, játszanak a gyerekeikkel. Szeretném megmutatni, hogy a magyar népdal szép, valódi érték és a sajátunk.

Kívánom, hogy sikerüljön mindezt elérni, az Ung-vidéki „Ringatózáshoz” pedig sok sikert és kitartást kívánok! Köszönöm a beszélgetést.

Vályi Edit

Petőfi
PROGRAM

Bemutatkozik
Ádámosy Gábor,
a Petőfi Sándor Program
ösztöndíjasa

Kedves Gábor a MAGYARHÁZ olvasói nevében szeretettel köszöntelek az Ung-vidéken, kérlek, mutakozz be nekünk, honnan jöttél, mivel foglalkozol?

Romániából Tordáról jöttem, ahol gyógypedagógusként dolgoztam autista és tanulászavaros gyerekekkel. E mellett cserkészcsapatot működtetünk (még így távolról is) ketten Deák Anna társammal már 2010 óta. Én személy szerint 2003-ban léptem be a cserkészvilágába, és azóta is aktívan gyakorlom. Jelenleg itt, Nagykaposon dolgozom a Petőfi Sándor Program keretén belül 9 hónapig. Fogadó szervezetem a Rákóczi Hálózat, és Gabri Rudolf a mentorom. Ő gondoskodik rólam, és az itteni tevékenységeimet ő irányítja itt tartózkodásom alatt.

Hogyan tervezed a nagykaposi tevékenységeidet, mi az a terület, amivel régióinkban foglalkozni szeretnél?

Ez számomra még egy nem teljesen körvonalazódott kérdés, mert még nagyon meg kell is-

mernem a helyet. Egyelőre úgy tűnik, hogy fő tevékenységem a helyi és környékbeli iskolákban tanulási zavarokkal vagy más iskolai vagy szociális nehézségekkel küszködő gyerekekkel való foglalkozás iskola időben. Alapvetően a mentorem, ad munkát nekem, az ő irányítása alatt fogok dolgozni, és neki mindenről beszámolni.

Említetted, hogy korábban gyógypedagógusként dolgoztál. Mi a pontos szakterületed, milyen tevékenységek mentén szeretnél együtt dolgozni az Ung-vidéki gyerekekkel?

Végzettségem szerint gyógypedagógus vagyok, ebben dolgoztam közel két évet, de tanító bácsi is voltam egy évig. A közösségi munkában a cserkészlet fogott meg leginkább. Amint említettem, lassan 15 éve cserkészkedem aktívan. Szívesen szervezek csoportdinamikás tevékenységeket, vagy csak egyszerűen játszó programot 7-16 év közötti gyerekeknek, de akár más korosztályoknak is. Ezen kívül nagyon szívesen tanítok gitározni egyénileg vagy csoportosan is. A gitározás a hobbim minden mellett.

Nem gondolkoztál azon, hogy cserkészcsapatot indíts Nagykaposon?

Itt első sorban azt akarom felmérni, megtudni, hogy a helyi közösségnek, magyarságnak mire van szüksége. Amennyiben igény van erre, nagyon szívesen megpróbálok beindítani egy cserkészcsapatot, és ittlétem alatt foglalkozom vele. Válaszolva a kérdésre: igen, gondolkodtam sokat rajta. Persze, először mindenképpen ismerkednem, megismernem kell.

Említetted, hogy most is vezeted a csapatod otthon így távolról. Hogyan valósítod ezt meg?

Természetesen nem az a célom, hogy egyszerre két helyen legyek (sem fizikailag, sem lelkileg). Első sorban az itteni munkám a fontos most, erre akarok rágyúrn. Otthon a csapatunkban van helyettesem, aki erre a 9 hónapra végzi az én munkámat, de még szabad időmben én is bekapcsolódok és segítek tanácsokkal, intézkedésekkel. Igyekszem nem elhanyagolni az otthoni kapcsolataimat sem, de mindez az itteni szabadidőmben folyik, és bízom benne, hogy semmiképpen sem az itteni tevékenységeim rovására.

Köszönöm a beszélgetést, még egyszer légy üdvözlölve nálunk, és kívánom, hogy sikerüljön megvalósítani a céljaidat itt, Ung-vidéken!

Vályi Edit

A Rákóczi Szövetség Közgyűlése

A Rákóczi Szövetség 2018. május 26-án tartotta közgyűlését, melyen a nagykaposi szervezet is képviseltette magát. A Rákóczi Szövetség támogatásával autóbusz indult a kora reggeli órákban 40 fővel Budapestre a Duna Palotába, ahol 10 órától kezdődött a jeles esemény.

A közgyűlésen beszédet mondott Németh Zsolt az Országgyűlés külügyi bizottságának elnöke és Menyhárt József, a Magyar Közösség Pártjának elnöke. Gabri Rudolf tájékoztatta a résztvevőket az idén létrejött Rákóczi Hálózat küldetéséről. A közel 250 résztvevő elfogadta a Rákóczi Szövetség 2017. évi beszámolóját és a 2018. évi program- és költségtervét.

A közgyűlésen Halzl József, a Rákóczi Szövetség elnökének javaslatára új elnökséget választottak. A közgyűlés döntésének értelmében Halzl József, a Rákóczi Szövetség tiszteletbeli elnöke, új elnökévé pedig a közgyűlés Halzl József javaslatára, Csáky Csongor korábbi főtitkárt választotta meg. Az elnökség további nyolc tagja alelnökként látja el feladatait a következő négy évben.

A közgyűlést követő ebéd után sétát tettünk a Szent István Bazilika környékén, a Parlament körül és a Kossuth téren. Ezt követően autóbusszal felmentünk a Budai Várnegyedbe, végezetül 19 órától a Turay Ida Színházban megtekintettük A férfiak a fejükre estek című előadást.

Varázsszekrény meséi

- avagy babaszínházi előadás Nagykaposon

A Cseperedő Programnak köszönhetően 2018. április 26-án Ung-vidékre is eljutott a VSG Táncszínház kimondottan csecsemőknek/babáknak összeállított színházi előadása.

A nagykaposi Magyar Közösségi Házban bemutatott darabra Bodrogló és Ung-vidék községeiből érkeztek az anyukák és apukák csemetéikkel.

A csecsemőszínház célja az volt, hogy a gyerekek négy évesnél fiatalabb korosztályának is lehetősége nyíljon a színházi élmény megtapasztalására. A legkisebbeknek szóló előadások készítői és szereplői ezúttal is figyelembe vették a korcsoport sajátosságait. Az előadás nem egy konkrét történetet mesélt el, mint egy hagyományos színházi darab esetében, hanem figyelemfelkeltő jelenetek bontakoztak ki a varázsszekrényből. Találkozhattunk egy virgonc kiscicával, egy kedves és játékos kutyussal, egy félénk egérkével, egy mulatságos és felettébb hajlékony levelibékával, egy szépséges tüllruhás balerinával és egy ifjú herceggel. A jelenetek aláfestése mind-mind klasszikus zene volt, amelyben Mozart, Csajkovszkij, Bach és Dvořák művei csendültek fel. Az előadók kerültek a hirtelen hang- és fényeffektusokat, és a produkciók tempóját is úgy választották meg, hogy a kicsiknek legyen idejük a mozgások, változások nyugodt, elmélyült szemlélésére. Az esetleges ölből való "elmáskálást" is bekalkulálták az előadás menetébe, így a Varázsszekrény meséi egy igazán családbarát előadás volt.

Az előadás egy interaktív játékkal zárult, ahol a kicsik találkozhattak a szereplőkkel, maguk is kézbe vehették és kipróbálhatták, „megsimogathatták” a színpadon látott játékokat, jelmezeket és kellékeket.

Vályi Edit

ÉLETMESÉK

Kutatás az Ung-vidéken

2018. június 4-7. között a TANDEM nonprofit szervezet fiatal kutatói ellátogattak Ung-vidék településeire, ahol felkeresték a 70 év feletti idős embereket, hogy meséljék el az életüket. Öt felvidéki régióról –Nógrád, Csallóköz, Bodrogló, Gömör és Pozsony- „Életmesék” címmel öt kötetben az összegyűjtött hanganyag már nyomtatásban is megjelent. Az Ung-vidéki kötet tervezett megjelenési ideje 2018 decembere, a könyvbemutató pedig 2019 tavaszára várható.

A kötetekben szerepelnek a közösségek mindennapjait érintő témák: gyermekkor, iskola, udvarlás, esküvő, családalapítás, gyereknevelés, női és férfi szerepek, munka, ünnepek, étkezés, fogyasztói kultúra és a megélt élet összegző életbölcsesek. Továbbá helyet kapott a 20. század történelmének árnyéka, mely minden családra rávetült. Az Ung-vidékieket a málenkij robot érintette a legérzékenyebben. Az interjúalanyok többsége a második világháború idején volt gyerek, ezért fel tudták idézni az átvonuló frontot, a jogfosztottság időszakát, valamint a szocializmus évtizedeit: a kulák megbélyegzést, a szövetkezetesítést, az államosítást, a vallásgyakorlás korlátozását. Meséltek a veszteségekről, nehézségekről, reményről és kitartásról, a megküzdési stratégiákról.

Az Életmesék a közösségfejlesztésnek egy olyan különleges formája, melynek személyiségformáló ereje van, megerősíti a generációk közötti kapcsolatot, valamint az idős emberek visszaemlékezései által egy régió történelmébe és mindennapjaiba nyújt betekintést. Az élettörténetek gyűjtése és megjelentetése hozzájárul a felvidéki történelmi emlékezet gazdagításához.

Az Életmesék inspirálni törekszik olvasóit, hogy amennyiben még nem tették meg, kezdeményezzenek beszélgetést saját felmenőikkel, idős rokonaikkal és ismerőseikkel - mind a kérdező, mind a mesélő számára kalandos időutazást és lelket melengető élményt fog nyújtani. Célja továbbá az élmény alapú, rendhagyó történelem oktatás népszerűsítése, az elbeszélő történelem beépítése az oktatásba, melyben az elbeszélő által megélt valóság kiegészíti a tankönyvekből ismert eseményeket, ezáltal segíti azok megértését.

Gabri Kornélia

Eseményeink képekben

BESZÉLGETÉS A MAGYAR KÖZÖSSÉGI HÁZ PROJEKTMENEDZSERÉVEL

Amióta a Magyar Közösségi Ház megnyitotta kapuit nagyon sokoldalú munka folyik benne. A legtöbben nem tudják, hogy a Nagykapos és Vidéke Társulás, mint a Ház fenntartója, kizárólag külső forrásokból gazdálkodik és valósítja meg a rendezvényeit valamint a Ház fenntartását. Erről a hétköznapi ember által nem látott háttér munkáról beszélgetek Lakatos Deniszával, a Nagykapos és Vidéke Társulás projektmenedzserével.

Mióta dolgozol a Magyar Közösségi Házban?

Mondhatni a kezdetektől, ugyanis eleinte mint önkéntes és külső munkatárs, majd a későbbi évektől már állandó munkatársként részt vettem a kulturális rendezvényektől a felnőttképzéseken keresztül egészen az oktatási programok kidolgozásáig mindennemű közösségfejlesztő és nemzeti identitást erősítő programokban. Nagyon sok tapasztalatot szereztem itt és olyan feladatokban is kipróbálhattam magam, melyek emlékezetesek maradnak számomra.

Konkrétan megemlítenél ilyen feladatot?

Nagy megtiszteltetés volt, hogy részt vehettem nemcsak a számomra nagy jelentőségű Ung-vidékiek a Gulágon című regionális és helytörténeti kutatásban. Eredményként a kollégáimmal, Vályi Edittel, egy hiánypótló tanulmányt sikerült könyv formájában megjelentetnünk.

Hogyan jutottál el a projektmenedzseri munkához?

Középiskolai tanulmányaimat követően a budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetemen közgazdász, majd mesterképzésben a budapesti Corvinus Egyetemen okleveles közgazdász (kereskedelem és marketing) szakon szereztem oklevelet. Tanulmányaim befejezését követően Nagykaposon több területen kapcsolódtam be a régiót érintő feladatokba. 2002-től folyamatosan az Ung-vidék és szélesebb környezetét akár kulturális, oktatási, vállalkozásokat érintő, stb. pályázatok írásával, lebonyolításával és megvalósításával foglalkozom.

Az idei évben melyek voltak a Magyar Közösségi Ház meghatározó tevékenységei?

Nagyon sokról lehetne beszélni, mégis először a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.-től elnyert támogatásokból megvalósuló tevékenységeket, fejlesztéseket ismertetném. Akik ismerik és figyelemmel követik a honlapunkat, azok láthatják, hogy fokozatos fejlesztésen megy keresztül. Frissítettük és bővítettük a Ház különböző funkcióinak ismertetését, elérhetővé tesszük az Erdélyi János Emlékmúzeum anyagát, valamint az alacsony példányszámban megjelent, régiókat érintő könyveket. Itt kiemelném a Bél Mátyás: Ung vármegye leírása című könyvének elektronikus formában való megjelenítését, ami többek között a régióknak kutathatósága szempontjából is fontos.

Említetted, hogy rendezvényeket is megvalósítókat pályázati forrásból. Melyik volt a legemlékezetesebb számodra?

Személy szerint számomra nagy öröm volt, hogy az elmúlt évben létre tudtuk hozni a Háztáji Vásárudvart és az még nagyobb öröm, ha életre kel. Ezért is emlékezetes számomra az idei Háztáji Vasárnap a piacudvaron, amely keretén belül a hagyományos Családi-nap is megrendezésre került. Az árusok és áruk kavalkádját átszötte a helyi alapiskolás tanulók és óvodás gyerekek szórakoztató programja, a helyben főtt gulyás illata. Az ember ilyenkor bármerre fordul csakis mosolygós és barátságos arcokat lát maga körül, mint egy családban.

Mik a további tervek, projektmenedzseri feladatok?

Többek között az idei évben a nagy érdeklődés ellenére kiemelkedő sikert értünk el a magyarországi Földművelésügyi Minisztériumának a nemzeti értékek és hungarikumok gyűjtésének, népszerűsítésének, megismertetésének, megőrzésének és gondozásának támogatására kiírt pályázatában. A projekt keretén belül bővítjük a nagykaposi Csemadok Alapszervezetének történetét bemutató kiállítást a 2008-2018 időszakkal

és az anyagot a honlapunkon is elérhetővé tesszük, továbbá Skultéty Csaba, Herczegh Géza Gábor, Géczi Lajos és Erdélyi Zsuzsanna hagyatékát is digitalizáljuk és azt is megjelentetjük a honlapon.

Jelenleg zajlik és lassan a végéhez közelít a 2017. júniusában kezdődött A gyógynövényipar szereplőinek határon átnyúló hálózati együttműködése (HERBALAND) című projektünk, mely az Interreg V-A Szlovákia-Magyarország Együttműködési Program keretében valósul meg. Itt folyik egy SZK-HU gyógynövényipari digitális térképfejlesztés valamint egy kiadvány is készül, mely a legjobb gyógynövényipari gyakorlatokat mutatja be magyarországi és szlovákiai viszonylatban.

Ezen kívül izgatottan várunk két benyújtott projektünk döntésére. Egyik a HUSKROUA ENI Határon átnyúló együttműködési program felhívására lett benyújtva „Határon átnyúló kulturális művészeti tér” címmel a másik pedig szintén az INTERREG V-A Szlovákia-Magyarország Együttműködési Program Kisprojekt Alap felhívására „3 ország, 2 folyó, 1 régió – Határon átnyúló kulturális szervezetek együttműködési hálózata” címmel lett benyújtva. A birtokunkban lévő információk alapján eddig bizakodók vagyunk, és pozitív elbírásra számítunk.

Az eddigi munkádtól eltekintve, értesüléseink szerint indulsz az idei önkormányzati választásokon, mint képviselő jelölt. Hogyan jutottál erre a döntésre?

Már régebben is felmerült ennek a gondolata, azonban mindig mást helyeztem az életemben előtérbe. Most úgy gondolom, hogy már eléggé megértem arra, hogy ilyen formában is felvállaljam a közösségért végzett eddigi tevékenységemet és a lehetőségek szerint érezhetővé és láthatóvá tegyem a helyi magyarság számára azokat.

Köszönöm a beszélgetést és sok sikert kívánok a magánéleti és munkahelyi céljaid eléréséhez!

Gabri Kornélia

A leleszi premontrei apátság története

a 2014. júniusi számban megkezdett könyv folytatása

A rendház, templom és a kápolna építésének időrendi besorolása

Az építéssel kapcsolatos feljegyzések a levéltári okmányok alapján követhetők. Szerződések, tanúvallomások, jelentések, leltárok szólnak az épületen végrehajtott változásokról.

Legfontosabb kiindulópont II. András alapítólevele 1214-ből, amely már létező kolostor említ, amelyet Imre király leromboltatott, és Katapán püspök újra felszentelt. II. András említést tesz meggyilkolt felesége földi maradványainak egy részéről is, amelyek ebben a templomban vannak örök nyugalomra helyezve, és két szerzetes pedig köteles

az idők végéig szentmisét szolgáltatni a királyné lelki üdvéért.¹

A kolostor templomát a XIV. század harmadik negyedében építették át a Baksa nembeliek, akik 1329 óta a monostor kegyurai voltak. Az építkezéstről gazdag adatanyag szól. A Magyar Történelmi Társulat bizottságot küldött a leleszi konvent levéltárának átvizsgálására. Ennek 1871-ben készített jelentéséből tudjuk, hogy 1362-ben IV. Péter leleszi prépost felhatalmazta Jakabot, a Nyulak szigetén álló premontrei kolostor prépostját, kőszőn szerződést budai János mesterrel, aki a leleszi templom tornyának építését 200 aranyforintért el is vállalta. A toronyépítő budai János mester alighanem Nagy Lajos király építész volt.² A szerződés a háromemeletes torony magasságát 50

¹ Žažová 2012

² Nátafalussy 1871

rőfben, szélességét és hosszúságát 6 rőfben határozta meg. A torony felső részét pedig faragott kövekkel kellett díszíteni.³

1365-ben Péter prépost 100 aranyforintos szerződést kötött Miklós kassai polgárral az egyház négy üvegablakának elkészítésére bizonyos kikötésekkel. Amennyiben a prépostnak nem fognak tetszeni az üvegablakok, abban az esetben a mester saját költségén újrakészíti. A szerződés értelmében negyven aranyforint, húsz mérő búza, húsz korsó sör és két oldal szalonna előleg illette meg a mestert.⁴

Két évvel később 1366-ban Remy-sper István orgonakészítő vádat emelt János leleszi prépost ellen, mert nem adta meg a templom orgonája elkészítéséért a kikötött 40 aranyat és a lovat. Az adatok arra vallanak, hogy a hatvanas évek közepe táján a templom építési munkái befejeződtek.

A következő építkezési szakasz Pálóczy Domonkos prépost (1378-1403) idejére esett. Domonkos nemesi családból származott – drivastei címzetes püspök,

³ Žažová 2012

⁴ Marosi 1987, Žažová 2012

vizitátor, páter abbas, pápai káplán – aki nemcsak a királyi udvarral tartott fenn jó kapcsolatot, hanem a Szentszékkal is. Nagy műveltséggel rendelkezett és valószínűleg járatos volt a művészetben is. Zsigmond király 1389-ben kelt levele megtiltotta mindennemű útdíj szedését az építkezési anyagokra vonatkozóan, amelyek a kolostor és a templom újjáépítéséhez szükségesek voltak.⁵ Pálóczy Domonkos nevéhez fűződik az 1400-ból származó művészi gonddal elkészített kovácsoltvas-ajtó. Külső lapján, négyzetes hálóban, gótikus majuszkulás felirattal. Eredetileg a sekrestye délkeleti részéből nyíló csigalépcsőt zárta le, amely a sekrestye feletti levéltárba/kincstárba vezetett. A legendás ajtót több helyen is állhatott a konvent épületében, mert Kumorovitz például a sekrestyét a torony lábában említette, amely a vasajtóval volt lezárva.⁶ A vasajtó a Történelmi Társulat látogatásának idejében még Leleszen volt, de már az első emelet keleti részén, amely a templommal határos.

⁵ Žažová 2012

⁶ Kumorovitz 1928

Rólunk írták ...

Erdélyi János Napok Nagykaposon

Rendhagyó módon kezdődött idén az Erdélyi János Napok, hiszen most emlékeztek meg a város híres születőjének halálának 150. évfordulójáról, amelynek apropóján Türi Török Tibor keszthelyi szépmíves mester egy

Írta: Zsebik Ildikó
www.ma7.sk - 2018.04.21.

domborművet ajándékozott a városnak Erdélyi Jánosról, amelyet illusztris vendégek jelenlétében az Erdélyi Napok keretén belül lepleztek le a magyar közösségi ház homlokzatán. A Himnusz elhangzása után Tolcsvai Antal Erdélyi Indulóra című versét olvasta el, majd Gabri Rudolf, a magyar közösségi ház vezetője köszöntötte az egybegyűlteket. Elmondta: Az Erdélyi-ünnepségek hagyománya közel 120 esztendő. Első alkalommal 1894-ben emlékeztek

meg a költőről, íróról, filozófusról, kritikusról születésének 80. évfordulóján, majd 1908-ban halálának 40. évfordulóján, illetve 1914-ben születése centenáriuma alkalmából. 1964 óta minden évben tartanak Erdélyivel kapcsolatos megemlékezéseket Nagykaposon. Tiszteletére szobrot emeltek a városban, sőt a magyar tanítási nyelvű alapiskola és az énekkar is az ő nevét viseli.

Gabri Rudolfot követően dr. Szili Katalin miniszteri megbízott mondta el ünnepi gondolatait, méltatva Erdélyi János tevékenységét, kiemelve: ő találta meg az akkori szellemi életből mindazt, ami korábban hiányzott: a népi kultúrát. „A nép az a szellemnek, ami a föld a gabonának” – állította Erdélyi, mert a népből származhat mindaz, ami a magyar irodalom és a műköltészet alapjául szolgálhat. Erdélyi időszerűségét pedig abban látja, hogy ő már saját korában is fontosnak tartotta az egyediség megőrzését, s mai, globális világunkban az egyediség megőrzése fokozottan is időszerű és igaz.

Menyhárt József, a Magyar Közösség Pártjának elnöke beszédében mindenek előtt kiemelte az Ung-vidéken élők életbe vetett hitét, akik a nem túl virágzó gazdasági helyzet ellenére is képesek mosolyogni és a közösségért tenni. Erdélyi János is a közösségért élő és közösségért égő ember volt, élete és munkássága legyen példa mindenki előtt. Ezután következett a dombormű leplezése Szili Katalin, Menyhárt József, Türi Török Tibor és Gabri Rudolf közreműködésével. A reliefet mindhárom egyház képviselője megáldotta. Az egybegyűlteket ezután a közösségi házba vonultak,

ahol Sallai Éva, a Magyar Katolikus Rádió szerkesztője bemutatta Erdélyi János megjelent leszármazottait. Erdélyi János unokái közül Erdélyi Zsuzsanna néprajzkutató már nincs közöttünk, ám 4 gyermeke, Dániel, Miklós, Zsófia és Borbála most ellátogatott Nagykaposra. T. Erdélyi Ilona irodalomtörténész ugyan még él, de idős kora miatt orvosa eltiltotta az utazástól, ezért csak hangfelvételtől köszöntötte az egybegyűlteket. Az ő családját fia, Attila, felesége és gyermekük, Soma képviselte, az utóbbi már Erdélyi János ükunokája. A nagy Erdélyi-família összetartó család, széleskörű tevékenységet folytatnak, és valamennyien művelik vagy szeretik a zenét.

Az első napi program utolsó részében Csöndes estéli zsoltár címmel magyar költők versei hangoztak el népdalokra, zsoltárookra a Kosuth-díjas Faragó Laura énekművész és az ugyancsak Ung-vidéki származású Szüle Tamás operaénekes közreműködésében. A következő nap programja a háztáji termelők, gazdák, kézművesek bemutatkozásával kezdődik, illetve kulturális és szabadidős programokkal folytatódik.

Átadták az Ex Libris Díjakat Szepsiben

Április 15-én ünnepélyes keretek között adták át a Magyar Művészetért Díjrendszerbe tartozó felvidéki Ex Libris Díjakat Szepsiben. A dr. Gubcsi Lajos író által alapított kitüntetést idén tizenhárman vehették át.

Dr. Gubcsi Lajos 2009-ben alapította az Ex Libris Díjat a világ magyarsága elismeréseként. Három évtized óta

Írta: Nagy Emese
Felvidek.ma - 2018.04.16.

történelmünk ápolásáért, jelenünk tiszta magyar kultúrájáért, az új nemzedékek neveléséért, kiemelkedő személyeknek és erős közösségeknek

egyaránt odaítélhető.

Az alapító mottója szerint a díj eljut oda is, ahova már csak a madár jár, mert nincs nagy és kicsi: szívükben és tetteikben nemzetüket őrző és erősítő magyarok vannak, egy egész nemzet, szerte a világon, s főként a Kárpát-medencében, immár több mint 1100 éve.

Az Ex Libris Díj A Magyar Művészetért Díjrendszer alkotó oszlopa, legátfogóbb díja, amelyet egyaránt adományoznak világhírű zenészeknek és építészeknek, olimpiai bajnoknak és egyházi közösségnek, falusi tanítónak és történelmi jelentőséget hordozó várnak, táncosoknak és gimnáziumoknak az Űz-völgyétől a

Csendes-óceánig.

„S mire az adományozás véget ér 2038-ban, a világon egybeérnek a magyarok a díj által is. Szeretnénk a világon élő magyarok széles körének átadni a 2009-ben alapított Ex Libris Díjat, megbecsülésünk e szerény jelét, melyet azoknak adományozunk, akik életük során bármely területen sokat tesznek azért, hogy lehessen egy következő sikeres 1118 éve is a magyarságnak itt a Kárpát-medencében és szerte a világon” – vallja dr. Gubcsi Lajos.

Az Ex Libris Díj logóját Ötvös Nagy Ferenc iparművész alkotta, elnevezése alapján a magyarok kertjét szimbolizálja.

„Sokat gondolkoztam azon, hogyan tudnám méltóképpen köszönetet az őseimnek, hogy e csodálatos Kárpát-medencét örök kulturális értékeivel ajándékozták nekünk, utódoknak, amit meg kell őrizni és hirdetni. A tárgy középső részében megáldtam a csodaszarvas-legendától Bartókon át A szarvassá vált fiúkig, a napba néző és azzal egyesülő turulmadarunkig a népi motívumvilág elemeivel tarkított csodakertet, áttört zománcozással ábrázolva. E technikával azt is kifejeztem, hogy mennyire nyitottak voltunk más nemzetekkel szemben, ahogyan befogadtuk őket, tehát a motívum ablak a világra. A középső részt körbevevő növényi levélkoszorú a Kárpát-medencét körbeölelő hegyeket szimbolizálja” – jellemzi a logót az alkotó.

2018-ban tizenhárom személy és közösség érdemelte ki a rangos elismerést. Dunajszky Géza, Fuksz Sándor, Havasi József, a Gömörország című folyóirat, Icsó Valéria és a dernei néptáncsoportok, a Kerecsen Motoros Egyesület, Mihályi Molnár László, Mudi Róbert, a Csemadok Nagykaposi Városi Választmánya, a Csemadok Rozsnyói Városi Választmánya, Szabó Ottó, Szöllös Sándor és Zborai Imre.

A Nagykapos és Vidéke Társulás
tisztelttel meghívja Önt és kedves családját

2018. október 13 –án 15.00 órára

Herczegh Géza

születésének 90. évfordulója alkalmából
Riegel Tibor Kossuth-díjas
szobrászművész Herczegh Gézát ábrázoló
alkotásának avató ünnepségére.

Avató beszédet tart:
Duray Miklós, egyetemi tanár

Köszöntőt mond:
Gabri Rudolf, a Herczegh Károly
Alapítvány kuratóriumának elnöke

A szobornál koszorút helyez el
a Herczegh család részéről:
Herczegh Melinda, Herczegh Károly,
Herczegh Anita és Áder János

Az ünnepség helyszíne:
a nagykaposi városi park sétánya

Közreműködnek:
Petneházy Attila, színművész
a CSEMADOK Erdélyi János Vegyeskara
a nagykaposi Erdélyi János Alapiskola diákjai

Részvételi valamint koszorúzási
szándékát kérjük 2018. október 8-ig jelezze az:
nvtmagyarhaz@gmail.com
vagy +421908989421 elérhetőségeken!

A rendezvény támogatói:

HERCZEGH GEZA

SZOBORAVATÓ ÜNNEPSÉG

„Az ember a szíve mélyén
örökké oda való, ahol született.”
/Tamási Áron/

MEGHÍVÓ

NAGYKAPOS
2018.
OKTÓBER 13.

Egyre szélesedik a gyógynövényágazat spektruma

Gyógy- és fűszernövényes nap a Novohrad-Nógrád Geopark
Eresztvényi Látogatóközpontjában

A gyógynövényipar szereplőinek határon átnyúló hálózati együttműködését szolgálja a Nemzetstratégiai Kutatóintézet (NSKI), a Rába-Duna-Vág Európai Területi Társulás, a Regionális Fejlesztési Ügynökség, illetve a Nagykapos és Vidéke Társulás közös projektje, melynek keretét és háttérét INTERREG pályázat biztosítja.

A tudástranzfereztető projekt keretén belül került sor július 21-én egy szakmai műhelymunkára a Novohrad-Nógrád Geopark Eresztvényi Látogatóközpontjában, melyen több mint 150 szakértő vett részt, hogy kicserélje a gyógynövények és fűszernövények természetesen területein szerzett tapasztalatait.

A szakmai napon előadások és kötetlen eszmecsere formájában olyan témákat vitattak meg, mint a gyógy- és fűszernövények szerepe a gasztronómiában, vagy a berkenye méregtelenítő, keringésjavító,

vércukorszint-szabályozó hatásai.

Ugrai András projektmenedzser pedig magát a Herbaland projektet vázolta fel a hallgatóságnak. Bemutatta az egyre bővülő honlap tudástárát, illetve említést tett az őszre elkészülő gyógynövényes kiadványról és térképről.

Az interaktív előadásokat olyan szaktekin-télyek vezették, mint Nagy Tünde gasztroblogger, aki konkrét tippet is adott arra vonatkozóan, mivel lehet színesíteni, egészségesebbé tenni a hétköznapi ételket.

A berkenye világába pedig a királyhalmeci Szabó Ferenc vezette be résztvevőket, sőt meg is lehetett kóstolni a berkenyelevet.

A részben elméleti fórumok után Papp Orsolya kertészmérnök, gyógynövény-szakértő egy gyógynövénytúrára kalauzolta el az érdeklődőket, melynek során gyakorlati bemutatón keresztül ismertette többek között a cickafark vagy az orbáncfű jótékony hatásait, illetve a gyógynövények gyűjtésének, szárításának és felhasználásának módszereit.

Közben kézzel a kézre járt többféle gyógynövényhatározó, amelyek segítenek a növények felismerésében, gyűjtésében. Az előadások mellett számos kiállító is részt vett a szakmai műhelymunkában. Bemutatták a varásnyai falugazdaság termékeit a varróműhelyből, ugyanakkor volt szörp-, dzsem-, méz-, likőr-, bor- és sajt-kóstolási lehetőség is. Az etesi Balogh Csáládi Gazdaság különféle sajtokkal érkezett a rendezvényre, Váraljai Gábor és felesége

a mézkülönlegességeiket mutatták be, míg a CRUXX Gemina gyógynövényes likőrjeit, gyümölcsborait tárta a közönség elé.

A kiállítók között volt továbbá a Susán-Fekete Manufaktúra, mely kézműves lekvár- és mézbemutatót tartott, továbbá a pásztói Sárika Pékség, ők a kovással készült kenyér kóstolására invitálták a kíváncsiskodókat, akár csak a pogányvári Mede Ilona házi készítésű kenyérével.

A rendezvény egy, a Kárpát-medencei kávkádájából összeállított zenés műsorral zárult.

Ugrai András úgy fogalmazott a szakmai nappal kapcsolatban, hogy a projekt folyamán egyre szélesedik a gyógynövényágazat spektruma. „Olyan folyamatok indulnak be a projektünk hatására, melyekre nem is számítottunk. Bízunk benne, hogy ez tovább fokozódik és a Kárpát-medencei gyógynövényvertikumot sikerül hajdani fényébe visszaállítani. Mi elszántak vagyunk, hogy ezt megvalósítsuk.”

Csonka Ákos, Ilyes Réka, Felvidek.ma

Kiadta a Nagykapos és Vidéke Társulás. Nyilvántartási szám: EV 4922/14, ISSN 2453-8094.
Postacím: Csepely 64, 079 01 Nagykapos. ičo/reg.szám: 35538368
Felelős szerkesztő: Gabri Rudolf. Nyomdai előkészítés: Tomojka Vojtko Béla. E-mail: nvtmagyarhaz@gmail.com.
Kereskedelmi forgalomba nem hozható. Példányszám: 1000. Megjelenik évente négyszer.